

Industrija neETS – raba goriv in procesne emisije

Kataloški zapisi spremljanja izvajanja ukrepov

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
SPODBUJANJE UKREPOV URE IN OVE V INDUSTRIJI NA SPLOŠNO					
Finančne spodbude v obliki povratnih sredstev za industrijo	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	Eko sklad, MGRT, SID banka	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
Nepovratne finančne spodbude za ukrepe URE in OVE v industriji	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	Mzi, Eko sklad, MGRT	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
Finančne spodbude za demonstracijske projekte	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude)	MGRT, MOP, Mzi	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
SPODBUJANJE UKREPOV ZA DOLOČENE CILJNE SKUPINE ALI TEHNOLOGIJE					
Spodbude za URE in OVE za SME/ Spodbujanje podjetništva za prehod v NOD	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude)	SVRK, MGRT	da
	AN URE				
	OP EKP	✓			
Spodbude za uvajanje sistemov za upravljanje z energijo	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	Agencija za energijo, Eko sklad	da
	AN URE	✓			
	OP EKP				
INDUSTRIJA NEETS – PROCESNE EMISIJE					
Zmanjšanje emisij F-plinov iz stacionarnih virov	OP TGP	✓	predpisi, usposabljanje	MOP, ARSO	/
	AN URE				
	OP EKP				
Zmanjšanje emisij F-plinov iz mobilnih klimatskih naprav	OP TGP	✓	predpisi	Mzi	/
	AN URE				
	OP EKP				

SPODBUJANJE UKREPOV URE IN OVE V INDUSTRIJI NA SPLOŠNO

FINANČNE SPODBUDE V OBLIKI POVRATNIH SREDSTEV ZA INDUSTRIJO

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OI-4 AN URE: I.2 OP EKP: prednostna os 4, prednostna naložba 4.1	
UČINEK V SEKTORJU	industrija	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Eko sklad, MGRT, SID banka	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Eko sklad ponuja povratne spodbude za kreditiranje okoljskih naložb, med drugim tudi za nove naložbe v učinkovito rabo in obnovljive vire energije, tudi gospodarskim družbam in drugim pravnim osebam. Povratna sredstva preko kreditov za podjetja ponuja tudi SID banka v okviru različnih programov financiranja podjetij in preko Sklada skladov.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Energetski zakon (EZ-1), Ur. l. RS, št. 17/14 , 81/15 – EZ-1A, 43/19 – EZ-1B in 60/19 – uradno prečiščeno besedilo Zakon o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna podnebna strategija Slovenije 2050 Slovenska industrijska strategija 2021-2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Ukrep se izvaja. Zanimanje za posojila Eko sklada iz industrije se povečuje.
-----------------	--

Eko sklad je v letu 2020 objavil vrsto razpisov za kreditiranje naložb za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. To so naložbe v različne investicijske ukrepe učinkovitega ravnanja z energijo in rabe obnovljivih virov energije za proizvodnjo toplote in električne energije, okoljski učinki takšnih naložb pa prispevajo tudi k uresničevanju mednarodnih obveznosti Slovenije na tem področju.

Do oktobra 2020 je veljal javni poziv 56PO16 za kreditiranje okoljskih naložb pravnih oseb, samostojnih podjetnikov in zasebnikov iz leta 2016. Oktobra, takoj po zaprtju predhodnega, je bil objavljen nov javni poziv, namenjen pravnim osebam, samostojnim podjetnikom in zasebnikom, z oznako 64PO20, ki pa se je nato 11. 12. 2020 zaključil in objavil nov istovrstni javni poziv z oznako 66PO21. Poleg navedenega se je v letu 2020 izvajalo še odobravanje kreditov, podpisovanje kreditnih pogodb in poraba kreditov po javnem pozivu za nepovratne finančne spodbude za nove naložbe podjetjem v učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov energije, z oznako 51FSPO18 iz leta 2018 in 76FSPO19 iz leta 2019, namenjena kreditiranju okoljskih naložb pravnih oseb, samostojnih podjetnikov in zasebnikov ter lokalnih skupnosti. Oktobra pa je bil objavljen tudi nov javni poziv za nepovratne finančne spodbude za nove naložbe podjetjem v učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov energije, z oznako 82FSPO20.

Na Javnem pozivu 56PO16 za kreditiranje okoljskih naložb pravnih oseb se je v letu 2019 povečal razpisani znesek s 5 milijonov EUR na 15 milijonov EUR po spremenljivi obrestni meri trimesečni EURIBOR + fiksni pribitek 1,3 %. V letu 2020 je bilo na tem javnem pozivu odobrenih 11 kreditov v skupnem znesku 690.427 EUR, podpisanih pa je bilo 11 kreditnih pogodb v skupnem znesku 1.113.933 EUR.

Na Javnem pozivu 76FS-PO19 za finančne spodbude za nove naložbe podjetij v učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov energije je bil razpisani znesek 5 milijonov EUR zelo ugodnih kreditov po obrestni meri trimesečni EURIBOR + 0 %, ki lahko znaša do 80 % upravičenih stroškov naložbe skupaj s 4 mio EUR nepovratnih sredstev, ki lahko znašajo do 20 % upravičenih stroškov naložbe. Javni poziv je omogočal sočasno pridobitev kredita in nepovratne finančne spodbude za naložbe v učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov energije v stavbah, ko so vgradnja toplotno izolacijo fasade, tal, strehe, zamenjava zunanega stavbnega pohištva, vgradnja toplotne črpalke, kurilne naprave na lesno biomaso za centralno ogrevanje stavbe, solarnega ogrevalnega sistema, prezračevanja, energijsko učinkovitega sistema razsvetljave, gradnjo skoraj nič-energijske stavbe, izkoriščanje odvečne toplote iz procesov in/ali naprav, vgradnja energijsko učinkovitih elektromotorjev in/ali vgradnja frekvenčnih pretvornikov, uvedbo sistema upravljanja z energijo, energetska učinkovitost v tehnološkem procesu in naložbe v naprave za sproizvodnjo električne energije in toplote. Javni poziv je bil zaključen 28. 2. 2020. V letu 2020 je bilo na tem javnem pozivu odobrenih 20 kreditov v skupnem znesku 2.855.785 EUR, podpisanih pa je bilo 19 kreditnih pogodb v skupnem znesku 2.684.652 EUR.

Na Javnem pozivu 82FS-PO20 za finančne spodbude za nove naložbe podjetij v učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov energije je bil razpisani znesek 5 milijonov EUR zelo ugodnih kreditov po obrestni meri trimesečni EURIBOR + 0 %, ki lahko znaša do 80 % upravičenih stroškov naložbe skupaj s 3 mio EUR nepovratnih sredstev, ki lahko znašajo do 20 % upravičenih stroškov naložbe. Javni poziv je omogočal sočasno pridobitev kredita in nepovratne finančne spodbude za naložbe v učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov energije v stavbah. V letu 2020 na tem javnem pozivu ni bila izdana nobena odločba.

Za posojila Eko sklada z ugodno obrestno mero za okoljske naložbe glej tudi Zvezek 6 – Večsektorski ukrepi.

Povratna sredstva preko kreditov za podjetja je v letu 2020 ponujala tudi SID banka v okviru različnih programov in preko Sklada skladov:

- program za financiranje tehnološko-razvojnih projektov (tretji razvojno-spodbujevalni program SID banke za financiranje tehnološko-razvojnih projektov (z oznako »**RR13**«);
 - financiranje tehnološko - razvojnih projektov – **de minimis** – višina kredita od 100.000 € – 15.000.000 z ročnostjo od 6 do 12 let (pri čemer višina pomoči de minimis, skupaj z morebitno že dodeljeno pomočjo de minimis v predhodnih 2 letih in tekočem proračunskem letu, ne sme preseči 200.000 €);
 - financiranje tehnološko – razvojnih projektov – **GBER** – višina kredita od 100.000 € – 15.000.000 z ročnostjo od 6 do 12 let (85 % celotnih stroškov raziskovalno - razvojnega projekta ali 75 % upravičenih stroškov naložbenega projekta);
 - financiranje tehnološko – razvojnih projektov – **ZAČASNI OKVIR** – program je primeren za podjetja na katera je vplival izbruh epidemije Covid-19; višina kredita od 100.000 € – 15.000.000 z ročnostjo od 6 do 8 let (financiranje do 85 % celotnih stroškov projekta v povezavi z investicijo);
- Financiranje naložbenih projektov, ki prispevajo k prehodu v krožno gospodarstvo (Naložbe 3), opcija **ZAČASNI OKVIR** in **DE MINIMIS**, višina kredita od 100.000 € – 10.000.000 z ročnostjo od 3 do 8 let (20 varianti de minimis), financiranje do 85 % celotnih stroškov projekta v povezavi z investicijo; med primerne namene za najem kredita sodijo: obnavljanje in ponovna vzpostavitev naravnega kapitala (npr.: koriščenje obnovljivih virov energije); izboljšanje izkoriščenosti in izrabe izdelkov (npr.: vzpostavitev sheme souporabe izdelkov, izmenjevalne platforme); optimizacija delovanja sistemov (URE, ukrepi za zmanjšanje porabe vode, odpadkov); kroženje proizvodov in snovi; reciklaža, dematerializacija izdelkov, viri in tehnologije za krožno gospodarstvo; razpoložljivih je 40 mio € povratnih sredstev, do sedaj (2021) je bilo odobrenih 9,4 mio € za en projekt;
- program za financiranje naložb in kapitalskega utrjevanja (MSP 6; obseg programa 50 mio EUR) → vzpostavitev nove poslovne enote, povečanje raznovrstnosti proizvodnje obstoječe poslovne enote, bistvene spremembe v celotnem proizvodnem procesu, širitev proizvodnih zmogljivosti obstoječe poslovne enote ipd.;
- program financiranja naložb v gozdno lesno predelovalno verigo (LES 1; višina kredita od 100.000 € do 5.000.000 € z ročnostjo od 6 do 15 let, financiranje do 85 % celotnih stroškov);
- program za financiranje po zakonu o spodbujanju investicij (NALOŽBE 2; obseg programa ni objavljen) → vzpostavitev nove poslovne enote, širitev proizvodnih zmogljivosti, diverzifikacija proizvodnje, spremembe v celotnem proizvodnem procesu;
- Sklad skladov, posojila za raziskave, razvoj in inovacije, nameni financiranja: povečanje raznovrstnosti proizvodnje v nove dodatne proizvode ali storitve; bistvene spremembe v celotnem proizvodnem procesu v obstoječi dejavnosti; bistveno izboljšanje obstoječih proizvodov, procesov ali storitev; razvoj novih ali izboljšanih proizvodov, procesov ali storitev; izdelavo prototipov, predstavitev, pilotne projekte, preskušanje in potrjevanje novih ali izboljšanih proizvodov; raziskava ali kritična preiskava, katere namen je pridobivanje novega znanja za

razvoj novih proizvodov; spodbujanje raziskav, razvoja in inovacij, kjer so bila že pridobljena sredstva s strani EU; višina kredita od 10.000 € do 10.000.000 €, ročnost od 3 do 9 let, 100 % financiranje upravičenih stroškov;

- Financiranje naložb v raziskave, razvoj in inovacije (RRI) iz Sklada skladov COVID-19; podobno kot pri prejšnji alineji, višina kredita od 10.000 € do 2.500.000 €, ročnost od 3 do 9 let, 100 % financiranje upravičenih stroškov; možnost odloga (moratorija 1/3 ročnosti kredita);
- V sklopu neposrednega financiranja podjetij v času izbruha COVID-19 (SDMKV) SID banka omogoča podjetjem financiranje za različne namene, med drugim tudi za varovanje okolja in energetska učinkovitost, ravnanje z odpadki, ustrezno rabo naravnih dobrin, pospeševanje naložb v infrastrukturo varstva okolja in spodbujanje izrabe obnovljivih virov energije;

DOSEŽENI UČINKI

Eko sklad v svojem poročilu objavlja podatke o učinkih kreditov, ki se nanašajo na podpisane pogodbe in ne na v posameznem letu porabljene kredite. Podatki za pravne osebe niso razpoložljivi po sektorjih.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

Predvideno izvajanje

Celoviti nacionalni energetska in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN) predvideva v prihodnje okrepitev spodbujanja ukrepov v industriji tudi preko povratnih sredstev, predvsem na področju uporabe najboljših razpoložljivih tehnologij in priprave ciljnih podpornih mehanizmov za spodbujanje energetskega pogodbenišтва.

Eko sklad bo tudi v prihodnje pravnim osebam, samostojnim podjetnikom posameznikom ter zasebnikom ponujal kredite po ugodnih obrestnih merah. Jeseni leta 2021 je v pripravi nov javni poziv za finančne spodbude za nove naložbe v učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije v obliki nepovratnih sredstev in kreditov s subvencionirano obrestno mero za pravne osebe, samostojne podjetnike in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti. Poziv bo zajemal ukrepe URE in OVE na področju stavb, ogrevalnih in hladilnih sistemov, tehnoloških naprav in strojev ter drugih sorodnih ukrepov.

SID banka predvideva nadaljevanje programov neposrednega in posrednega financiranja tudi v letu 2021, financiranja, ki z dolgoročnimi viri dopolnjujejo ponudbo poslovnih bank na področjih tržnih vrzeli, kamor sodijo zlasti internacionalizacija, tehnološki razvoj, raziskave in inovacije, okoljevarstveni in energetska projekti, infrastruktura in podobno.

PREDVIDENI UČINKI

Predvideni učinki instrumenta niso ovrednoteni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

V okviru tega instrumenta je treba zagotoviti ustrezne podatke za spremljanje in vrednotenje učinkov povratnih spodbud v industriji, in sicer skupno ter ločeno za industrijo neETS in ETS.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada, za leto 2020, marec 2021
- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada, za leto 2021, december 2020 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2021>)
- Portal EU-skladi (<http://www.eu-skladi.si/>)

- SID banka (<https://www.sid.si/>)
- Sklad skladov (<https://www.skladskladov.si/>)
- Celoviti nacionalni energetska in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

26. avgust 2021

NEPOVRATNE FINANČNE SPODBUDE ZA UKREPE URE IN OVE V INDUSTRIJI
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NI-5 AN URE: I.1, I.3 OP EKP: prednostna os 4, prednostna naložba 4.2	
UČINEK V SEKTORJU	industrija	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl, Eko sklad, MGRT	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Nepovratne investicijske spodbude za ukrepe URE in OVE v industriji so na voljo preko Eko sklada, kot tudi iz sredstev Kohezijskega sklada v obdobju 2014–2020.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Energetski zakon (EZ-1), Ur. l. RS, št. 17/14 , 81/15 – EZ-1A, 43/19 – EZ-1B in 60/19 – uradno prečiščeno besedilo Zakon o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetska in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna podnebna strategija Slovenije 2050 Slovenska industrijska strategija 2021-2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	<p>Ukrep se izvaja. V letu 2019 je Eko sklad izvajal program dodeljevanja nepovratnih finančnih spodbud v okviru javnih pozivov iz preteklih let, pri čemer so zneski razpisanih sredstev v skladu s poslovnim in finančnim načrtom Eko sklada za leto 2020, in novimi javnimi pozivi, ki so bili objavljeni leta 2020.</p> <p>Javni poziv 51FS-PO18 za dodeljevanje finančnih spodbud v obliki nepovratnih sredstev in kredita s subvencionirano obrestno mero podjetjem za nove naložbe v učinkovito rabo in obnovljive vire energije je bil objavljen leta 2018. Razpisanih je bilo 4 milijone evrov nepovratnih sredstev, znesek se je</p>
-----------------	--

nato v letu 2019 povečal na 5 milijonov evrov. Nepovratna finančna sredstva so bila lahko odobrena v višini 20 % priznanih stroškov naložbe, ugoden kredit pa do 80 % upravičenih stroškov naložbe, brez DDV. V letu 2020 je bilo v okviru tega poziva izplačanih 2.974.995 evrov nepovratnih sredstev. Javni razpis je zaradi porabe sredstev zaprt. Delitev med industrijo in zasebnim storitvenim sektorjem ni znana.

Po zaključku predhodnega poziva je bil junija Avgusta 2019 je bil objavljen poziv 76FS-PO19 za finančne spodbude lokalnim skupnostim, pravnim osebam, samostojnim podjetnikom posameznikom in drugim fizičnim osebam, ki opravljajo registrirane dejavnosti ter pravnim osebam javnega prava, ki imajo stvarno premoženje v svoji lasti, razen neposrednim uporabnikom državnega proračuna, za naložbe v učinkovito rabo in obnovljive vire energije. Razpisanih je bilo 7 milijonov evrov nepovratnih sredstev. Na ta javni poziv je do konca leta 2020 prispelo 131 vlog, izplačanih pa je bilo 6.321.332 evrov nepovratnih sredstev. Razpis je bil marca 2020 zaradi porabe sredstev zaprt.

Prav tako avgusta 2019 je Eko sklad objavil javni poziv 71SUB-SO19, v okviru katerega je namenjenih 10 milijonov evrov nepovratnih finančnih spodbud namenjeni za nove naložbe v naprave za samooskrbo z električno energijo, ki električno energijo proizvajajo z izrabo sončne energije, in sicer tudi pri pravnih osebah. Javni poziv je še vedno odprt. Do konca leta 2020 je na razpis prispelo 4.359 vlog, izplačanih pa je bilo 5.011.599 evrov nepovratnih sredstev.

DOSEŽENI UČINKI

Z izvedbo ukrepov URE in izrabe OVE, ki so bili podprti z nepovratnimi sredstvi Eko sklada, je bilo leta 2020 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 19,1 GWh/leto
- povečanje proizvodnje energije iz OVE: 1,6 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 4,8 kt CO₂/leto

Učinki so bili izračunani v skladu s *Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17)*. Delitev med industrijo in storitvenim sektorjem ni znana. Podatki še niso dokončni.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE

Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN) tudi v prihodnje predvideva nepovratne finančne spodbude za URE in izrabo OVE v industriji v sklopu sheme spodbud Eko sklada in kohezijskih sredstev EU. Načrtovani so širitev nabora ukrepov, povečanje obsega sredstev in podporne aktivnosti. Predvidene so tudi finančne spodbude za ukrepe URE in OVE za MSP. Za zmanjševanje procesnih emisij v industriji so predvidene nepovratne finančne spodbude in priprava podporne sheme v povezavi s spodbudami za demonstracijske projekte, ukrep je namenjen sektorju ETS in ne-ETS in je predviden v letu 2021.

Med nepovratne spodbude sodijo tudi spodbude za ukrepe za zmanjševanje emisij TGP v industriji z ukrepi krožnega gospodarstva. *NEPN* predvideva pripravo sheme spodbujanja z nepovratnimi finančnimi spodbudami za ukrepe za prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo. Za leto 2020 je bilo načrtovano, da bodo v obstoječe ukrepe in instrumente vključena merila in kriteriji krožnega gospodarjenja. Podpore za izvedbo pilotnih projektov krožnega gospodarjenja in druge spodbude za zmanjšanje emisij v industriji, skladne z novim Evropskim zelenim dogovorom, so predvidene v letu 2021.

Eko sklad bo v letu 2021 na podlagi ZURE nadaljeval z dodeljevanjem nepovratnih finančnih spodbud za program izboljšanja energetske učinkovitosti za ukrepe učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov

energije pravnim osebam (3 mio EUR) in 5 mio EUR za sisteme (vključeni tudi mali poslovni odjemalci), ki izrabljajo obnovljive vire energije za samooskrbo z električno energijo.

Eko sklad bo v jeseni leta 2021 pripravil nov javni poziv za finančne spodbude za nove naložbe v učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije v obliki nepovratnih sredstev in kreditov s subvencionirano obrestno mero za pravne osebe, samostojne podjetnike in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti. Poziv bo zajemal ukrepe URE in OVE na področju stavb, ogrevalnih in hladilnih sistemov, tehnoloških naprav in strojev ter drugih sorodnih ukrepov.

Z začetkom leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, ki se bo nadaljeval tudi v obdobju 2021–2022. Načrtovano je oblikovanje podporne sheme za ukrepe URE in izrabo OVE v MSP in industriji ter izvedba pilotnih projektov v MSP.

PREDVIDENI UČINKI

Predvideni učinki niso ovrednoteni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ukrep se izvaja. Spodbujanja ukrepov URE in izrabe OVE v tem sektorju je potrebno okrepiti. Priporočamo čim prej izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz *NEPN*. Predlagamo tudi vzpostavitev podpornega okolja za razvoj poslovnih modelov energetskega pogodbenišтва ter ključnih finančnih instrumentov za industrijo in MSP.

V okviru tega instrumenta je treba zagotoviti ustrezne podatke za spremljanje in vrednotenje učinkov nepovratnih spodbud v industriji, in sicer skupno ter ločeno za industrijo neETS in ETS.

Ob pripravi dokumentov za novo obdobje kohezijske politike in akcijski načrt za krožno gospodarstvo je potrebno načrtovati in upoštevati področje financiranja URE in izrabe OVE v industriji, tako za velika podjetja (energetsko intenzivna) kot tudi za MSP.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada, za leto 2020, marec 2021
- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada, za leto 2021, december 2020 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2021>)
- Portal EU-skladi (<http://www.eu-skladi.si/>)
- Projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, interno gradivo
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

26. avgust 2021

FINANČNE SPODBUDE ZA DEMONSTRACIJSKE PROJEKTE
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NI-5, NS-5 AN URE: I.4, J.2 OP EKP	
UČINEK V SEKTORJU	industrija	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude)	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MGRT, MOP, MZI	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒
	zmanjšanje emisij TGP	☒
	povečanje rabe OVE	☒
	drugo: _____	☐
KRATEK OPIS	<p>V OP TGP so načrtovane finančne spodbude za izvajanje demonstracijskih projektov na področju zmanjševanja emisij TGP v industriji, v AN URE pa razvojna shema in druge spodbude gospodarstvu pri vstopu zelenih energetskih izdelkov na trg.</p> <p>MGRT je v preteklih letih v okviru OP EKP prednostna os 1. Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnost in ozelenitev gospodarstva predvidela izvedbo demonstracijskih projektov za podjetja. V letu 2020 na tem področju ni bilo izvedenih dodatnih razpisov, zaradi porabe sredstev iz prejšnje finančne perspektive.</p>	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	<p>Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)</p> <p>Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE)</p> <p>Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)</p> <p>Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030</p>

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	V letu 2020 ni bilo objavljenih novih pozivov/razpisov za spodbujanje izvajanja pilotnih projektov, saj so bila sredstva, ki so bila namenjena za to, zagotovljena v sklopu sredstev Evropske kohezijske politike oziroma finančnega okvira 2014–2020 in so bili predvideni razpisi izvedeni v preteklih letih, novi razpisi pa še niso v pripravi.
-----------------	---

Financirani demonstracijski projekti iz preteklih let se zaključujejo v letih 2020/2021, učinki pa bodo znani šele v obdobju po zaključku.

Na področju stavb se bo nadaljevalo izvajanje v okviru OP EKP sofinanciranega pilotnega projekta energetske prenove petih stavb kulturne dediščine Ministrstva za kulturo. Projektu je namenjenih dobrih 1,6 milijona evrov nepovratnih sredstev.

DOSEŽENI
UČINKI

Ukrep podpore raziskovalno-razvojnim in inovacijskim dejavnostim za izvedbo pilotnih/demonstracijskih projektov uporablja sredstva s kodo ukrepa 065 (koeficient 100 % za izračun prispevka k podnebnim ciljem) in bi moral biti glede na svoj osnovni namen bolj neposredno usmerjen k financiranju projektov, ki bodo prispevali k doseganju podnebnih ciljev. V razpisih merila za doseganje učinkov na področju podnebnih ciljev niso bila kvantitativna, zato je njihov prispevek ni mogoče oceniti.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO
IZVAJANJE

V letih 2020 in 2021 na področju demonstracijskih projektov, financiranih v okviru spodbujanja razvojno-inovacijskih potencialov podjetij za prehod v nizkoogljično krožno družbo na ravni OP EKP, ni predvidenih novih razpisov. Trenutno izbrani projekti, ki so se začeli v letu 2019, bodo potekali do leta 2022, zato bo mogoče izvedene ukrepe vrednotiti šele po tem obdobju.

V letu 2021 je kot finančni vir predviden tudi Sklad za podnebne spremembe, ki ima sredstva predvidena tudi za podporo raziskavam in inovacijam na področju podnebnih sprememb. Podpora naj bi bila prednostno namenjena projektom za razvoj, pilotni preizkus in demonstracijo nizkoogljičnih tehnologij ter storitev z možnostjo znatnih prihrankov pri emisijah TGP s sočasnimi pozitivnimi učinki na okoljsko (celotno), ekonomsko in socialno razsežnost trajnostnega razvoja, zlasti glede nadgradnje v večje projekte, predvidoma upravičene za kandidiranje za sredstva Sklada za inovacije EU. Natančnejši pogoji izvedbe še niso znani, v preteklem obdobju sredstva Podnebnega sklada niso bila razdeljena v skladu z vsakoletnimi načrti.

V Celovitem nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN, 2020) in v načrtu za okrevanje in odpornost (2021) je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta spodbujanja demonstracijskih projektov v obdobju 2020–2030 nadaljevalo, vendar niti konkretniji cilji niti način izvajanja še niso določeni.

V okviru OP EKP sofinancirani pilotni projekt energetske prenove petih stavb kulturne dediščine Ministrstva za kulturo bo predvidoma zaključen leta 2022. Peti pilotni projekt, načrtovana je bila celovita energetska obnova večstanovanjske stavbe po merilih skoraj ničenergijske prenove, ne bo izveden.

PREDVIDENI
UČINKI

OP EKP v svoji zasnovi ni predvidel kazalnikov, ki bi nakazovali na posredno ali neposredno znižanje emisij TGP ter povečanje energetske in snovne učinkovitosti, zato razpisi niso bili pripravljani na način, ki bi omogočal spremljanje učinkov projektov. Projekti, ki so financirani v okviru razpisov DEMO PILOTI I in II, se še niso zaključili in doseganje ciljev še ni bilo pregledano.

S pilotnim projektom na področju stavb v okviru OP EKP, ki bo zaključen leta 2022, bo predvidoma doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 3,5 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 0,9 kt/leto

Učinki so bili povzeti po projektni dokumentaciji. Podatki še niso dokončni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

1. Nadaljevati je potrebno s pripravo pilotno-demonstracijskih projektov, kot je predvideno v vseh programskih dokumentih, vendar je potrebno projekte izrazito usmeriti v tehnologije, ki bodo prispevale k prehodu v NOD in s tem podprli zaveze, ki jih je Slovenija sprejela na področju zniževanja emisij TGP, deleža OVE in povečanja energetske učinkovitosti.
2. V zvezi s spremljanjem projektov je potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s prehodom v nizkoogljično gospodarstvo. Sedaj postavljeni cilji (npr. povečati delež inovacijsko aktivnih podjetij) niso usmerjeni k doseganju podnebnih ciljev.
3. Demonstracijske projekte je potrebno uvrstiti tudi v programe financiranja raziskav in razvoja preko MIZŠ in dati večjo prioriteto projektom, ki prispevajo k doseganju podnebnih ciljev.

VIRI PODATKOV

- OP TGP
- AN URE
- Izvedbeni načrt OP EKP, št. 303-26/2016/174, 22. 11. 2018
- PROGRAM IZVAJANJA FINANČNIH SPODBUD Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015-2020, številka: 3030-14/2015/8
- Načrt za okrevanje in odpornost, Vlada RS, april 2021
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

27. avgust 2021

SPODBUJANJE UKREPOV ZA DOLOČENE CILJNE SKUPINE ALI TEHNOLOGIJE

 SPODBUDE ZA URE IN OVE ZA SME /
 SPODBUJANJE PODJETNIŠTVA ZA PREHOD V NOD

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NR-3 OP EKP: prednostna os 3, prednostna naložba 3.1, specifični cilj 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti MSP	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	finančni (ekonomske spodbude)	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	SVRK, MGRT, SPIRIT, Slovenski podjetniški sklad, SID banka	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: <u>povečanje snovne učinkovitosti in drugi elementi krožnega gospodarstva</u> ☒	
KRATEK OPIS	Finančne spodbude za razvoj podjetništva, ki se uporabljajo za cilje v zvezi s podnebnimi spremembami, so načrtovane v okviru OP EKP, prednostne osi 3. Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast, prednostne naložbe 3.1. Spodbujanje podjetništva, zlasti z omogočanjem lažje gospodarske izrabe novih idej in spodbujanjem ustanavljanja novih podjetij, vključno s podjetniškimi inkubatorji, specifični cilj 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti malih in srednje velikih podjetij (MSP). Predvidena sredstva za celotno obdobje znašajo po osnovnem dokumentu OP EKP 86,4 milijonov evrov. Ukrepi, usmerjeni v zmanjševanje emisij TGP, se izvajajo zlasti v okviru prednostnih naložb: <ul style="list-style-type: none"> • 068 Energetska učinkovitost in predstavitveni projekti v MSP ter podporni ukrepi; 100% prispevek k doseganju podnebnih ciljev • 069 Podpora okolju prijaznim proizvodnim procesom in učinkoviti rabi virov v MSP; 40% prispevek k doseganju podnebnih ciljev • 071 Razvoj in spodbujanje podjetij, specializiranih za storitve, ki prispevajo k nizkoogljičnemu gospodarstvu in odpornosti proti podnebnim spremembam; 100% prispevek k doseganju podnebnih ciljev. Ciljne skupine so MSP v vseh fazah razvoja in potencialni podjetniki. Ukrepi so praviloma dovoljena državna pomoč, v izjemnih primerih so kategorizirani kot de minimis sredstva. Za leto 2020 se glede na izvajanje aktivnosti ugotavlja, da MGRT in drugi akterji v okviru svojih razpisov na področju spodbud za MSP za namene izboljšanja energetske in snovne učinkovitosti	

	<p>podjetij sredstev ne namenja širše, temveč le v dve usmerjeni področji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spodbude za podjetja v panogi lesarstva, • podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti, • spodbujanje ustanovitve učnih laboratorijev. <p>Leta 2020 so bile spodbude tako namenjene izključno lesarski industriji in energetske prenovi turističnih destinacij, pri čemer so bili drugi sektorji s stališča spodbujanja prehoda v nizkoogljično družbo prezrti.</p> <p>Ugotavljamo, da se instrument »Spodbujanje podjetništva za prehod v NOD« ni izvajal skladno z načrtovanimi aktivnostmi v OP EKP in je podjetjem ustrezne spodbude za prehod v NOD zagotavljal le v zelo v omejenem obsegu, čeprav je bil predviden kot eden ključnih mehanizmov spodbujanja prehoda.</p> <p>SPIRIT Slovenija in Podjetniški sklad sta v Sloveniji izvajala podporne aktivnosti za podjetja pri njihovem prehodu v sodobno organizacijsko in poslovno strukturo. Podjetja bodo lahko povečevala svojo konkurenčnost z različnimi spodbudami za uporabo orodij, certifikatov, razvoj podpornega okolja in podobno.</p> <p>Na trgu se je leta 2019 pojavil nov instrument financiranja projektov, in sicer t. i. zelena obveznica, ki jo je izdala SID banka z namenom financiranja, med drugim, tudi projektov energetske učinkovitosti v podjetjih, izdelkov, proizvodnih tehnologij in postopkov, ki ustrezajo ekološko učinkovitemu in/ali krožnemu gospodarstvu, in drugih trajnostno naravnanih aktivnosti. V letu 2020 je bilo financiranih naslednjih nadaljnjih 5 projektov, njihov prispevek k trajnostnim vidikom pa bo šele ocenjen.</p>
--	--

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	<p>Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)</p> <p>Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)</p> <p>Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030</p>

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	<p>V letu 2020 se je instrument na področju neposrednih spodbud podjetjem za prehod v NOD, kot je bilo predvideno v OP EKP, omejil le na dva razpisa na področju lesarstva in enega na področju turizma.</p> <p>Razpis »Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 4.0«, ki je bil objavljen 4.12.2020, uvajanje novih ali izboljšanih izdelkov na področju predelave in obdelave lesa in lesnih tvoriv (delež lesa več kot 50 %) ter odpravljanje dolgoročnih posledic pandemije covid-19 na podjetja v lesnopredelovalni panogi s krepitvijo investicij v posodobitev tehnološke opreme podjetij, ki bodo omogočale podjetjem prestrukturiranje in modernizacijo proizvodnje in s tem kratkoročno ohranitev tržnega položaja ter dolgoročno krepitev položaja na obstoječih in prodor na nove trge ter tržne niše. Javni razpis je med drugim namenjen tudi spodbujanju učinkovite rabe energije</p>
-----------------	---

in izrabe obnovljivih virov energije ter izvedbi ukrepov za izboljšanje učinkovite rabe virov, ki bodo prispevali k prehodu Slovenije v krožno gospodarstvo. Namen razpisa je izvajanje operacij v mikro, malih in srednje velika podjetjih na področju rabe lesa, ki vključujejo učinkovito ravnanje z viri (material, voda, poraba energije, spodbujanje uporabe lesnih ostankov itd.), zato so do sredstev upravičene le organizacije iz lesnih panog C16 Obdelava in predelava lesa, proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva, in C31 Proizvodnja pohištva. Razpis je še v teku.

Predmet javnega razpisa »Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem (MSP) s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti«, ki je bil objavljen decembra 2019, je sofinanciranje projektov za uvajanje ukrepov snovne in energetske učinkovitosti oziroma rabe obnovljivih virov energije v MSP s področja turizma. Izbranih je bilo skupaj 180 projektov, od tega 148 v vzhodni regiji in 32 v zahodni regiji. v skupni višini nekaj čer 24.000.000 EUR. Sredstva so bila porabljena v dveh odpiranjih, kar (glede na predvidena tri odpiranja) kaže na velik interes za tovrstna sredstva.

Slovenski podjetniški sklad v podporo podjetjem pri uvajanju primerne podpore okvirja poslovanju ponuja financiranje vavčerjev za pridobitev certifikatov kakovosti. Spodbude zajemajo sofinanciranje upravičenih stroškov pridobivanja oz. vzdrževanja certifikatov za sisteme vodenja in proizvodov, ki so pridobljeni na podlagi mednarodnih/evropskih/enakovrednih slovenskih standardov. Za področje URE, zmanjševanja emisij in krožnega gospodarstva se tako lahko pridobi spodbude za ISO 50001, EMAS, ECOLABEL... Kot v primeru nekaterih drugih razpisov, so od septembra 2019 dalje do sredstev javnega poziva upravičeni le MSP, ki imajo sedež na programskem območju kohezijska regija Vzhodna Slovenija.

Razpis, ki ga izvaja SPIRIT Slovenija, »Spodbujanje trajnostne poslovne strateške transformacije in razvoj novih poslovnih modelov v slovenskih podjetjih za lažje vključevanje v globalne verige vrednosti«, je namenjen prehodu podjetij v trajnostno naravnana podjetja, npr. skozi spremljanje in poročanje o ogljičnem odtisu podjetja. Spodbude do 100.000 evrov so namenjene vključitvi MSP in velikih podjetij v proces trajnostne poslovne strateške transformacije, v katerem bodo pripravila trajnostne poslovne strategije in nove poslovne modele ter predloge izvedbenih projektov za uresničevanje trajnostnih poslovnih strategij. Redna odpiranja so bila predvidena v letu 2020 in 2021.

DOSEŽENI
UČINKI

Ker so neposredne zahteve po izboljšanju energetske učinkovitosti, povečanju deleža OVE in prispevku k podnebnim ciljem vključene le pri spodbujanju energetskih prenov turističnih zmogljivosti, so ti učinki tudi merljivi samo za to področje, vendar zaradi izvajanja projektov in poročanja s kazalci v obdobju po koncu investicije, podatki še niso na voljo.

Ostali projekti niso pripravljani tako, da bi omogočali spremljanje neposredno doseženih učinkov za doseganje podnebnih ciljev. Med merila za izbiro je bil sicer uvrščen kriterij navedbe prijavitelja glede vpliva na okolje, zmanjšanja rabe energije in podobno, vendar brez kazalnikov za poročanje o tem.

Spodbude na področju lesarstva zmanjšujejo emisije TGP posredno, in sicer zaradi manjšega ogljičnega odtisa izdelkov, vendar ni ustreznih meril in podatkov za takšno spremljanje.

Kot primer dobre prakse tako izpostavljam merila za dodeljevanje sredstev v primeru razpisa za turistične zmogljivosti, kjer morajo podjetja že pri prijavi določiti rezultate za naslednje kazalnike:

- število objektov, ki so pridobili mednarodno uveljavljeni okoljski certifikat ali znak kakovosti za turistične kapacitete,
- manjša raba energije za objekt,
- učinkovitejša raba vode v objektu,

- učinkovitejše ravnanje z odpadki v objektu.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO
IZVAJANJE

V letu 2021 se bo obseg financiranja zmanjševal, saj gre za zadnje razpise v okviru obdobja kohezijske politike 2014–2020.

V 2021 je objavljen razpis za sofinanciranje operacij izvedbe ukrepov (ali investicij) za povečanje snovne in energetske učinkovitosti ter rabe obnovljivih virov energije v planinskih kočah, zavetiščih, bivakih in planinskih učnih središčih. Okvirna skupna višina sredstev, ki je na razpolago za izvedbo predmetnega javnega razpisa, je 5.000.000 (z besedo: pet milijonov) eurov v letih 2021 in 2022 oziroma do porabe sredstev. Z ukrepi se podpira gradnja in opremo z glavnim namenom energetske sanacije objektov.

Podporni mehanizmi za podjetja bodo na voljo tudi v naslednjih letih, tako vavčer Slovenskega podjetniškega sklada (odprt do marca 2023) kot tudi razpis SPIRIT Slovenija »Spodbujanje trajnostne poslovne strateške transformacije in razvoj novih poslovnih modelov v slovenskih podjetjih za lažje vključevanje v globalne verige vrednosti«, ki je namenjen vključitvi MSP in velikih podjetij v proces trajnostne poslovne strateške transformacije.

Zelena obveznica SID banke je instrument, ki je namenjen triletnemu ciklu izdaje, zato se v naslednjih letih pričakuje financiranje novih projektov.

V Celovitem nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN) je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo ter nadgradilo, in sicer s pripravo sheme spodbujanja inovacij in demonstracijskih projektov s področja URE, OVE, rešitev za prehod v podnebno nevtraln in krožno gospodarstvo ter drugih ukrepov zmanjšanja emisij TGP v industriji; demonstracijskih projektov ter spodbud za prijavo slovenskih podjetij na razpise EU za razvojne in demonstracijske projekte.

Ena glavnih značilnosti novega finančnega okvira, kohezijske politike, je osredotočenost na ključne naložbene prioritete, pri katerih lahko Slovenija doseže najboljše rezultate. V dokumentih naj bi se tako načrtovala podpora naslednjim petim prednostnim področjem, ki bodo gonilna sila naložb, med katerimi je na pomembnem mestu bolj zelena, nizkoogljična Evropa (vključno z energetskim preходом, krožnim gospodarstvom, prilagajanjem podnebnim spremembam in obvladovanjem tveganj). Konkretnjši podatki o vsebini dokumenta niso znani.

PREDVIDENI
UČINKI

Glede na to, da za večino projektov (razen za energetske preнове v turizmu) ni navedenih kazalcev za prispevek k doseganju podnebnih ciljev, bodo učinki težko določljivi. Kazalniki že v izhodiščnem programskem dokumentu OP EKP niso bili predvideni, zato jih vključujejo le nekatere vloge upravičencev, ki so v vlogah za svoje cilje navedli tudi merljive učinke. Spremljanje projektov se izvaja na ravni sprejetih in vnaprej določenih kazalnikov iz OP EKP, dodatni kazalniki niso bili predvideni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Glede na dejstvo, da naj bi se sredstva iz kode ukrepa 068 (Energetska učinkovitost in predstavitveni projekti v MSP ter podporni ukrepi) usmerjala v projekte v zvezi s podnebnimi cilji, se ugotavlja, da v načrtovanje ukrepov to pravilo ni bilo primerno vključeno. Pri specifičnem cilju 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti MSP so spodbude (v luči prispevka k doseganju podnebnih ciljev) namenjene izboljšanju energetske in snovne učinkovitosti podjetij. Izvajali naj bi se ukrepi za spodbujanje učinkovite rabe energije in izrabe obnovljivih virov energije, kot so npr. spodbujanje energetske učinkovitosti procesov v podjetjih, predstavitveni projekti ter podporni ukrepi, povezani z energetsko učinkovitostjo, podpora rabi lokalnih virov obnovljive energije, kot so biomasa, sonce, geotermalna energija. Zasnova OP EKP je predvidela, da se spodbude namenijo široki populaciji MSP, vendar so bila izbrana tri področja brez

jasne razlage za takšno odločitev, zato je opazno pomanjkanje spodbud za MSP z namenom energetske učinkovitosti kot enega od prispevkov k podnebnim ciljem.

1. Pri programiranju ukrepov naslednje finančne perspektive 2021–2027 je potrebno posebno pozornost usmeriti v pravilno razumevanje namena posameznih finančnih virov, npr. koda ukrepov 068 bi morala biti praviloma usmerjena v projekte spodbujanja MSP za energetske učinkovitost oziroma s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu. Sedaj pripravljene razpise so zastavljeni preširoko, da bi lahko določili njihov prispevek k podnebnim ciljem.
2. Lesarstvo kot panoga je prepoznana kot tista, za katero je potrebno pripraviti več ciljnih usmerjenih pobud, vendar bi bilo to smiselno izvajati v okviru drugih razvojnih in trajnostnih zavez in virov financiranja, ne da bi s tem zmanjševali sredstva namenjena drugim MSP. Uporaba lesa kot nadomestnega materiala uje potrebno povezati s konkretnim prispevkom k podnebnim ciljem.
3. V zvezi s spremljanjem projektov bi bilo potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s prehodom v nizkoogljično gospodarstvo, za kar je potrebno izboljšati stanje ustreznega znanja za pripravo in vključevanje primernih kriterijev in/ali meril v razpise. Cilji lahko vključujejo npr. delež sredstev, usmerjenih v zelene tehnologije, razvoj materialov, ki bodo nadomeščala ogljično bolj potratne (npr. les namesto drugih materialov, novi materiali z manj vključenega ogljika pri proizvodnji), razvoj proizvodnje novih OVE – sintezna goriva in s tem povezana konkretna znižanja emisij na enoto goriva in podobno. Zahteve v razpisih bi morale bolj natančno odražati zahteve po prispevku k podnebnim ciljem, tudi s konkretnimi merili in kazalniki.
4. V razpisih se dosledno ločuje med dvema regijama, vzhodno in zahodno. V prihodnjih programskih dokumentih in razpisih je potrebno upoštevati, da se področje URE, OVE in prehoda v NOD ne more omejevati le na vzhodno regijo, kamor so se v zadnjih letih usmerjala pretežna sredstva, oziroma mora odločitev o usmerjanju sredstev za prehod v NOD temeljiti na analizi potreb. Ta problem je potrebno nasloviti tako pri pripravi naslednje finančne perspektive 2021–2027 kot tudi na nacionalni ravni, saj gre za pomemben presedan, da podjetja na razpisih niso obravnavana enakopravno.
5. Kot je ugotovljeno v »Načrtu za okrevanje in odpornost« (Vlada RS, april 2021), je potrebno zagotoviti usklajenost ravnanja na področju prehoda v NOD na področju akterjev (ministrstva, programski dokumenti, sprejeti nacionalni energetsko-podnebni načrti), saj gre za področje, ki se nanaša na več resorjev. Struktura, ki bi to omogočala na dovolj visoki strokovni in politični ravni, tudi v letu 2020 še ni vzpostavljena.

VIRI PODATKOV

- OP EKP
- Izvedbeni načrt OP EKP, št. 303-26/2016/174, 22. 11. 2018
- PROGRAM IZVAJANJA FINANČNIH SPODBUD Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015-2020, Številka: 3030-14/2015/8
- Javni razpisi MGRT
- Javni razpisi Slovenskega podjetniškega sklada
- Javni razpisi SPIRIT Slovenija
- Načrt za okrevanje in odpornost, Vlada RS, april 2021
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

27. avgust 2021

SPODBUDE ZA UVAJANJE SISTEMOV ZA UPRAVLJANJE Z ENERGIJO
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OI-2 AN URE: I.3, V.4	
UČINEK V SEKTORJU	industrija	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Agencija za energijo, Eko sklad	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒	
	zmanjšanje emisij TGP ☒	
	povečanje rabe OVE ☒	
	drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Spodbujanje uvajanja sistemov za upravljanje energije (usposabljanje, napredne meritve, IT-podpora, uvajanje ISO 50001, EMAS, izvedba energetskih pregledov idr.).	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva 2012/29/EU
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Energetski zakon (EZ-1), Ur. l. RS, št. 17/14 , 81/15 – EZ-1A, 43/19 – EZ-1B in 60/19 – uradno prečiščeno besedilo Zakon o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna podnebna strategija Slovenije 2050 Slovenska industrijska strategija 2021-2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	<p>V letu 2019 je bil še vedno odprt javni poziv 47SUB-EPPO17 za nepovratne finančne pomoči malim in srednjim podjetjem (MSP) v industriji in storitvenem sektorju za izvedbo energetskega pregleda. Razpisanih je bilo 300.000 EUR nepovratnih sredstev, višina nepovratne finančne spodbude pa je znašala do 50 % upravičenih stroškov izvedbe energetskega pregleda brez DDV. V okviru tega poziva v letu 2020 ni bilo vlog.</p> <p>Javni poziv 75SUB-EPPO19, objavljen avgusta 2019, namenja podjetjem 500.000 EUR nepovratnih sredstev za izvedbo energetskega pregleda stavbe, procesov in transporta v podjetju ali za uvedbo sistema upravljanja z energijo. Višina nepovratne finančne spodbude znaša do 50 % upravičenih stroškov izvedbe energetskega pregleda brez DDV oziroma za ukrep izvedbe uvajanja sistema za upravljanje z energijo do 50 % upravičenih</p>
-----------------	--

stroškov, brez DDV, vendar ne več kot 15.000 EUR. Na ta javni poziv je leta 2020 prispelo 25 vlog.

Uvajanje sistemov za upravljanje z energijo se spodbuja tudi v okviru obveznosti dobaviteljev energije za doseganje prihrankov končne energije pri končnih odjemalcih. Za leto 2020 podatkov še ni, leta 2019 pa je bilo v tem okviru z uvajanjem sistemov upravljanja z energijo v industriji doseženo zmanjšanje rabe energije za 26,2 GWh in zmanjšanje emisij 5,0 kt CO₂ ekv./leto. Omenjeni učinki so vključeni tudi v skupne učinke te obveznosti v Zvezku 6 – Večsektorski ukrepi.

DOSEŽENI UČINKI

Z energetske optimizacije v procesih (11,1 GWh; 2,3 kt CO₂), upravljanjem z energijo v procesu (0,3 GWh; 0,06 kt CO₂) in energetskimi pregledi (4,1 GWh; 0,9 kt CO₂), ki so bili podprti z nepovratnimi sredstvi Eko sklada, je bilo leta 2020 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 15,5 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 3,2 kt CO₂ ekv./leto

Učinki so bili izračunani v skladu s *Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17)*. Delitev med industrijo in storitvenim sektorjem ni znana. Podatki še niso dokončni.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE

Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN) še nadalje predvideva finančne spodbude za uvajanje sistemov za upravljanje z energijo ter nadaljevanje izvajanja ukrepa.

Nepovratna finančna pomoč v obliki »de minimis« pomoči je namenjena podjetjem za izvedbo energetskega pregleda ali za uvedbo sistema upravljanja z energijo. Namen energetskega pregleda je, da se podjetje seznaní z obstoječim profilom rabe energije, možnostjo uvajanja ciljnega spreminjanja rabe energije, z opredelitvijo in oceno stroškovno učinkovitih možnosti prihranka energije in z možnostjo uporabe sodobnih tehnologij za izboljšanje energijske učinkovitosti ter povečanja ozaveščenosti zaposlenih, konkurenčnosti podjetja in doseganja okoljskih koristi. Podjetje z energetskim pregledom dobi podlago za oblikovanje strategije na področju rabe energije v podjetju, podlago za odločitve o investicijah po prioriteti glede na tveganje, vračilno dobo in zahtevnost. Z uvedbo sistema upravljanja z energijo, skladno s standardom SIST EN ISO 50001, podjetja vzpostavijo sisteme in postopke za izboljšanje energetske učinkovitosti, izvedejo sistematično upravljanje z energijo z namenom zmanjšanja stroškov za energijo in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Ker so bila sredstva na voljo že v letu 2020, se bo do porabe sredstev nadaljeval obstoječi javni poziv.

PREDVIDENI UČINKI

Predvideni učinki niso ovrednoteni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Izvajanje energetskih pregledov v podjetjih je potrebno ustrezno umestiti v kontekst uvajanja sistemov za upravljanje z energijo. Zagotoviti je potrebno ustrezne podatke za spremljanje in vrednotenje učinkov tega instrumenta.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada, za leto 2020, marec 2021

- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada, za leto 2021, december 2020 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2021>)
- Eko sklad
- Celoviti nacionalni energetska in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)
- Agencija za energijo

DATUM PRIPRAVE

26. avgust 2021

INDUSTRIJA NEETS – PROCESNE EMISIJE

ZMANJŠANJE EMISIJ F-PLINOV IZ STACIONARNIH VIROV

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NI-4		
UČINEK V SEKTORJU	industrija		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	fluoroogljikovodiki (HFC)		
VRSTA INSTRUMENTA	predpisi, usposabljanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP, ARSO		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☐	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☐	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Izvajanje EU uredbe o fluoriranih toplogrednih plinih (517/2014/EU). Glavni elementi so: omejevanje količin F-plinov na trgu EU z zmanjševanjem kvote v CO ₂ ekv od leta 2015 do leta 2030 (vključene so vse uporabe HFC plinov, od leta 2017 tudi predpolnjene količine HFC plinov v hladilnih napravah, klimatskih napravah ali toplotnih črpalkah); prepoved uporabe F-plinov v številnih aplikacijah, preprečevanje emisij z rednimi kontrolami opreme, servisiranjem in zajemom plina iz odsluženih naprav ter tehničnim usposabljanjem. Slovenska uredba za izvajanje EU uredbe je bila sprejeta leta 2016 (Ur. l. RS št. 60/16). EU uredba zahteva tudi vsakoletno poročanje o uporabi F-plinov.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Uredba o fluoriranih toplogrednih plinih (517/2014/EU)
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Uredba o uporabi fluoriranih toplogrednih plinov in ozonu škodljivih snoveh (Uradni list RS, št. 60/16)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt (NEPN)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Nadaljevanje izvajanja. S 1. 1. 2018 se je kvota za HFC pline zmanjšala na 63 % izhodiščne količine ¹ . Ta obseg kvote velja do vključno leta 2020.
DOSEŽENI UČINKI	Za oceno učinka glej poglavje 1.3.3

¹ Kvote so določene v prilogi V uredbe 517/2014/EU

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE Nadaljevanje izvajanja. Leta 2021 se bo kvota zmanjšala na 45 % izhodiščne količine. Do leta 2023 bo kvota ostala na enakem nivoju.

PREDVIDENI UČINKI V letih 2021 in 2022 se zaradi sistema kvot pričakuje nadaljnje zmanjševanje emisij TGP zaradi uporabe HFC plinov v stacionarnih enotah.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- Podatki ARSO

DATUM PRIPRAVE

25. avgust 2021

ZMANJŠANJE EMISIJ F-PLINOV IZ MOBILNIH KLIMATSKIH NAPRAV
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OI-5		
UČINEK V SEKTORJU	industrija		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	fluoroogljikovodiki (HFC)		
VRSTA INSTRUMENTA	predpisi		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☐	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☐	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Ukrep predstavlja izvajanje Direktive 2006/40/ES o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih, ki omejuje uporabo F-plinov v mobilnih klimatskih napravah vozil kategorije M1 in N1. Direktiva je bila leta 2007 v slovenski pravni red prenesena s tehnično specifikacijo TSV – 161 (izdaja 01) o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih, ki ureja področje emisij iz klimatskih naprav vozil kategorije M1 in N1 (osebna ter tovorna vozila do skupne mase 3,5 t).		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva 2006/40/ES o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Tehnična specifikacija TSV-161 (01) o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt (NEPN)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2020

POTEK IZVAJANJA	Specifikacija po 1. 1. 2017 prepoveduje registracijo novih vozil, proizvedenih po 1. 1. 2017 z vgrajeno klimatsko napravo, ki vsebuje fluorirane toplogredne pline z globalnim potencialom segrevanja nad 150. V novih vozilih se sedaj uporablja plin HFO-1234yf, ki ima toplogredni potencial <1, CO ₂ , ki ima toplogredni potencial 1 ali mešanica HFO in HFC, ki ima toplogredni potencial okoli 600, prej pa se je uporabljal plin R134a, ki ima toplogredni potencial 1430.
DOSEŽENI UČINKI	Leta 2020 je bilo v Sloveniji prvič registriranih 62.577 avtomobilov. Ker so imeli v klimatskih napravah plin HFO-1234yf, so se emisije HFC na letni ravni zmanjšale za 6 kt CO ₂ ekv.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2021–2022

PREDVIDENO IZVAJANJE	Nadaljevanje izvajanja
----------------------	------------------------

PREDVIDENI UČINKI Učinki prvič registriranih avtomobilov bodo podobni kot leta 2020 (odvisno od števila prvič registriranih vozil), kumulativni pa bodo vsako leto višji.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- Direktiva 2006/40/Es Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2006 o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih

DATUM PRIPRAVE

25. avgust 2021